

נועם השבת

פרשת חיי שרה | גליון 6 | כו' חשוון תשפ"א

זמני השבת ירושלים: כניסת שבת 16:06 | יציאת שבת 17:16 | רבנו תם 17:51

מבט לפרשה

חנוך לנער על פי דרכו

"ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אוהלים".

ופירש רש"י "ויגדלו הנערים" – כל זמן שהיו קטנים לא היו ניכרים במעשיהם ואין אדם מדקדק בהם מזה טיבם, כיון שנעשו בני י"ג שנה זה פירש לבתי מדרשות וזה פירש לעבודה זרה. וביאר הרש"ר הירש, כי חז"ל השמיעונו באומרם "ואין אדם מדקדק בהם מזה טיבם", שבעודם קטנים לא שמו מחנכיהם לב לכך שיעקב ועשו שונים זה מזה באופיים כרחוק מזרח ממערב, ולא התבוננו בתכונות הנפש המיוחדות לכל אחד מהם. אלא תורה אחת וחינוך אחד העניקו לשניהם. וחינוך זה לוקה בחסר כי כלל גדול הוא בחינוך "חנוך לנער על פי דרכו" הוי אומר שיש לכוון את הנער בהתאם לדרכו המיוחדת לו ההולמת את התכונות והנטיית השוכנות בעמקי נשמתו, ואילו הקדימו יצחק ורבקה לחדור לנפש עשו, יכולים היו להטות לבו לעבודת ה'. כי אז הגיבור לעתיד לא היה הופך לגיבור ציד אלא גיבור לפני ה', ואמנם רק משגדלו הנערים והיו לגברים הופתעו לראות כי שני אחים שיצאו מבטן אחת שגדלו ונתחנכו באותו בית היו כה שונים ומנוגדים במעשיהם החינוך שעשיו קיבל לא התאים לאיש שדה הגם שהתאים מאוד לאיש תם כיעקב. והדבר דומה לאדם שיעקש לתחום את גבולות שדהו בעצי ארזים גבוהים,

ניגש איפוא אל בעל המשתלה רכש מספר שתילים רכים, שתלם על שדהו והמתין כי יגדלו וימלאו את מטרותם. חלפו שנים וכל העצים – להוציא אחד מהם נקלטו היטב והחלו צומחים לגובה ולרוחב אלא שכאמור עץ אחד לא התפתח כמו חבריו אותו עץ בודד התפתח לרוחב במידה ניכרת אולם אינו מעפיל לגובה כמקובל בעצי ארז. בעל השדה הבחין בעץ המוזר ובגדילתו המשוונה וניסה לטפל בבעיה אך ללא הועיל ברוב יאושו החליט מיודענו להזמין גנן מומחה אל שדהו להראות לו את העץ המשוונה ולשאול בעצתו, ואכן הגנן הגיע עד מהרה, ולאחר שהתבונן בעץ ובחן היטב את מהותו של העץ פנה אל בעל הקרקע ואמר לו: ידידי היקר גם אם תנסה כל ימי חיך ליישר את ענפיו של עץ זה, ולגרום לו לצמוח כלפי מעלה לא יעלה הדבר בידך! עץ זה – כלל אינו עץ ארז! עץ זה הינו עץ נדיר בעל יופי מיוחד, אולם אינו נמנה על משפחת הארזים ואפילו קירבה רחוקה אין בין השניים. על כן, אם רצונך ליהנות מהעץ אשר שתלת באדמתך – הנח לו לגדול כפי טבעו שלו, ואזי תראהו במלוא הדרו. אם רצוננו לקטוף פירות היוללים לבנות דמות לתפארת ולרוות רק נחת מילדינו אל לנו להתוות את הדרך, ולהתאים אליה את הנשמות אשר הופקדו בידינו, להיפקד! עלינו להתבונן היטב בטבעיו וכשרונותיו של כל אחד ואחד לחשוב ברצינות על אודות הדרך המתאימה לו ולהעניק לו את הדחיפה והעידוד שבה יגיע הוא לבסוף אל הר האלוקים.

מבט לחיים

הרב יצחק רביוב נר"ו מחנך ביתה ג'

מעלת התפילה

"ויעתר לו ה' לנוכח אשתו כי עקרה היא"; ויעתר לו ולא לה. שאינו דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע. ויש להבין אדרבה, רבקה שגדלה במקום של רשעים והוריה עבדו ע"ז, ובכל זאת נשארה צדקת תפילתה צריכה להתקבל יותר מאשר יצחק אבינו שמה שהוא צדיק וכו'.. אין זו כ"כ חכמה שהרי בן אברהם ושרה הוא. אלא הדבר יובן ע"פ משל: למלך אחד שהייתה לו מלחמה עם מדינה סמוכה, הרוגים משני הצדדים, עד שסוכם שכל מדינה תביא לחם שלה ויילחמו זה בזה, ונציג המדינה שניצח מדינתו היא המנצחת. המלך שלח את בנו שהיה גיבור גדול והמדינה השנייה אף היא שלחה את הגיבור שלה. קבעו יום והתחילו את המלחמה, וכך המלחמה ביניהם נמשכה כמה ימים. עד שיום אחד בן המלך ניצח, אולם לא ניהר מהחרב של הלוחם נגדו וזה עשה לו צלקת בפניו. כשחזר לאביו הכל קבלו את פניו בשמחה ובטוב לבב וכו'.. ומיד כשאביו המלך ראה את הצלקת סטר לבנו ליד כולם. כל המדינה רעשה, מלכנו!!! זה הביא עלינו ניצחון, מדוע קבל מכה? עמד המלך והסכיר: כשאני התחלתי את דרכי בצבא עד שנהפכתי להיות גנרל חזק וכולם פחדו ממני, יום אחד הצלחתי להגיע לשוודים שהטילו פחדם על מדינתנו והוסכם כי אני ילחם עם ראש השוודים ומי שניצח הכל ננעעים אליו. כך נלחמנו שעות רבות ואיני מצליח להכניעו עד שהגענו למצב של שוויון. מצד אחד שמחתי בליבי כי לא נצחוני אבל קצת עצבתי כי איני מנצח. אולם כשהוריד ראש השוודים את כובעו חלשה דעתי כי ראיתי שמי שעמד מולי אינו אלא אישה. וא"כ איך זה שלא הצלחתי לנצחה? וא"כ עוד הדרך ארוכה לפני. ואז עמדתי ונשאתי לאותה אישה וזה הבן שיצא ממנו. א"כ בן כזה שיצא מב' גיבורים צריך להיזהר גם מלקבל שריטה מלוחם נגדו. כך יצחק אבינו שיצא מאבא ומאמא כאלו מושלמים ודאי שיצא ממנו תפילה מכל הלב. ולכן הקב"ה קיבל את תפילתו של יצחק ולא של רבקה. יה"ר שיתקבלו תפילתנו ברצון לפניו יתברך.

מעשה שהיה

מעלת מצוות הצדקה

לעמוד, ועלול להיכשל חלילה". ואכן הסכימו בבית דין של מעלה, כי אליהו הנביא ירד ויעמיד את המוכסן בנסיון. ומה עשה המוכסן, לאחר שנתן את כספו לאלמנה, והוא עצמו נותר חסר כל? בלבו גמלה החלטה לצאת ולנודד בדרכים, מעיר לעיר ומעירה לעירה, "אולי יחוס עלי ה' יתברך, וישלח לי בדרך זו הצלחה" קיווה היהודי. הוא יצא לדרך, צעד וצעד, עד אשר עם ערוב היום התקרב לפאתי עיר כלשהי, כשירדה האפלה, נכנס לעיר, ולהיכן פונה יהודי בהגיעו לעיר זרה? כמוכסן אל בית הכנסת, אך בטרם נכנס לבית הכנסת, גמר אומר בלבו, שלא יבקש מאיש לחם לאכול ולקון בו, וזאת למרות שעייף ויגע היה מעמל הדרך, ובמשך היום כולו לא בא דבר מאכל לפיו. כשהחלטה נחושה, נכנס אל בית הכנסת, נטל ספר בידו, ישב בצד והחל ללמוד מתוכו, שקוע היה בלימודו, ולפתע נישא אליו יהודי זקן, הרים את עינו וראה, כי הזקן שלפניו אדם נכבד ונשוא פנים. "שלום עליך ר' יהודי", ברכו הזקן, "מנין אתה, ומה מעשיך בעירנו?" שאל היהודי הזקן. סיפר לו האורח מנין בא, והשנים החלו מגלגלים בשיחה, עוברים מענין לענין, תוך כדי דברים סיפר האורח על המאורע האחרון שארע לו בעיריתו. נפעם הקשיב הזקן לסיפורו של היהודי האורח, וכשסיים הלה את דבריו, אמר לו: "יש לי הצעה בעבורך". פניו של האורח גילו התעניינות מרובה, והזקן המשיך: "ברוך ה', עשיר הנני ורכוש רב לי, הצעתי היא: אתן לך מכספי סכום כסף שממנו תוכל לפרנס את משפחתך כל ימי חיך, אבל בתמורה עליך למכור לי את זכות המצווה שעשית עם האלמנה והיתומים שבעיריתך. בטוח אני שאודות לכסף שאתן לך בוודאי תצליח, בעזרת ה', להתבסס, ואז תוכל לקיים עוד מצוות רבות כגון זו!"

מוסר על מוכסן יהודי שגר באחד הכפרים, את פרנסתו מצא בכבוד, ואף זכה לחיבתו של הפריץ, אדון הכפר, רק דבר אחד היה חסר לו למוכסן: הוא ואשתו לא זכו להיפקד בבנים, ועל כך היה צער גדול. באחד הימים בא אליו הפריץ ואמר לו: עומד אני לעקור למדינה אחרת, ועל כן עלי למכור את כל רכושי, ומכיון שמוצאת חן בעיני ומכיר אני אותך כאדם ישר ונאמן, אהיה מוכן למכור לך את כל אדמתי ונכסי תמורת עשירית משווי האמיתי. אך זאת – אך ורק בתנאי אחד, עליך לשלם לי את כל הסכום במומונים בתוך ימים ספורים. שמע המוכסן את ההצעה ולבו התרחב משמחה, הזדמנות שכזו להתעשר פתע פתאום בקלות רבה. אולם שמחתו לא הייתה שלמה, הסכום שדרש הפריץ, אף כי היה זה רק עשירית מהערך האמיתי של הרכושי, גם זה לא היה בידו. לאחר שעזב הפריץ את הבית, פנה המוכסן להתייעץ באשתו, ולאשה הייתה עצה: הן יש לנו עצמנו בית, נמכור אותו, כן נמכור גם את כלי הכסף ותכשיטי הזהב שברשותנו, ואם יחסר לנו מעט כסף להשלמת הסכום הדרוש, ניקח הלוואה מקרובים ומידידים. הסכים בעלה, ומיד נחפו למכור את כל אשר לו, סוף סוף היה בידו הסכום הדרוש, שמח וטוב לב פנה לביתו של הפריץ, לבצע את העסקה.

עודנו צועד בדרך ולאזינו הגיעו קולות בכי ואנחה: "אוי ואבוי, אוי ואבוי". עצר המוכסן, מבקש לדעת מנין בוקעים הקולות, עד מהרה הבחין כי מאחד הבתים שבצד הדרך עולים קולות השבר. פנה לעבר הבית ונכנס פנימה, ומה רואות עיניו? במרכז הבית עומדים אשה ושבעת ילדיה הקטנים וזועקים מרה, על שאביהם נפטר והניח אותם לאנחות בלי מזון וכלי בגד ללבוש. דמעות נקו בעיניו של המוכסן, מצבם הקשה של האלמנה ושבעת היתומים נגע ללבו, בלי להסס הגיש לאלמנה את סכום הכסף שבידו ואמר לה: "קחי את הכסף הזה וחיי בו את נפשך ונפשות ילדייך. הביטה האלמנה בצורו בכסף שבידה ולא האמינה למראה עיניה, היה זה סכום עתק. בטוחה הייתה שהיהודי הניצב לצידה מהתל בה, ועל כן סירבה לקחת את הכסף. רק משחזר האיש והבטיח, כי הוא נותן לה את הכסף במתנה גמורה, נאותה האשה לקבלו. מעשהו של האיש עשתה רושם גדל בשמים, אדם מישראל מסר נפשו למען קיום מצוה, אדם מישראל ויתר על כל העושר הרב הצפוי לו, ונשאר חסר כל, וזאת כדי להחיות נפשות אומללות. החליטו בבית דין של מעלה, כי אדם שכזה זכאי למתנה חשובה ביותר בעבור מעשהו הגדול והאצילי.

שמע זאת השטן ובא לפני בית דין של מעלה ואמר: "לכל הצדיקים בטרם ניתנה להם מתנה מן השמים, ניתן להם נסיון, לכן עלי לרדת ולנסות את האיש הזה, והיה אם יעמוד בנסיון, יזכה במתנה שהוחלט לתת לו". שמע זאת אליהו הנביא וזכר לטוב ואמר: "אם אמנם יש הכרח בנסיון, ארד אני ואנסה את האיש, שכן עלול השטן להעמידו בנסיונות קשים שבהם לא יוכל

אל תדאג, אשלם לך בעבור זה כאילו מכרת לי מצוה שלמה". "לא! לא!" ענה האורח. "איני מוכן למכור אפילו שמץ מהמצווה, בשום פנים ואופן לא אמכור ואיני חפץ לשמוע עוד את הצעותיך!". בזה הרגע קרב אליו הזקן ועל פניו חיוך. "דע לך", כך אמר, כי אני הוא אליהו הנביא, מן השמים נשלחתי להעמידך בנסיון, ואתה, לא רק שזכית לקיים מצוה כה חשובה, אלא עמדת בנסיון בשלמות, וסירבת למכור אפילו חלק קטן ממצוותך. האורח נעץ בוקן הניצב לפניו עיניו משתוממות, אך הזקן המשיך בדבריו: הודות למצווה שקיימת, ובזכות זה שעמדת בנסיון, תוכל לבחור לך אחד משלושת הדברים הללו: אריכות ימים לך ולאשתך, עושר והצלחה מרובים, או שמה ברצונך בכן, שיהיה צדיק וקדוש. בלי להסס השיב האיש: בוחר אני בכן זכר, עד היום לא זכינו אשתי ואני להיפקד בבנים, ומה בצע לנו באריכות ימים או בעושר כשאין לנו בנים?. והזקן הלא הוא אליהו הנביא אמר: ובכן, בעזרת ה' יולד לכם בן צדיק וקדוש, אשר יאיר את העולם בתורתו וביראתו, אולם הדבר יתקיים בתנאי אחד: עליך ועל אשתך להיות נעים ונדים בגלות כל ימי חייכם. לאחר שנמלך האיש באשתו הסכימו שניהם לקבל את עול הגלות. לא ארכו הימים ובן נולד ליהודי ולאשתו, שמו של הבן נקרא "מנחם", לאמר: זה ינחמנו, ואותו מנחם אינו אלא הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זיע"א שהאיר את העולם בתורתו ובצדקותו.

מהנעשה בתלמוד תורה המחשת המצוות לילדי כיתות המכינה

תלמידי הת"ת למדו בימי הקורונה ע"י מערכת למידה מרחוק. וכבר בהגיעם לת"ת הוכנו עבורם תעודות הצטיינות בחתימת המחנך והמנהל, על התאמצותם והשקעתם, עם קבלת פרס כספי באישור ההורים לחיזוק ועידוד. כמו כן תלמידי כיתה ב' למדו עם מחנך הכיתה הרב אהרון כהן על מצוות פדיון הבן, הרב המתעסק במצוה זו המחיש בפני התלמידים את המצווה ופרטיה, בכך שהביא את כספי הפדיון, חמש סלעים, ובהמחשה וראייה מקרוב זכו להבין את המצווה בשלמותה. וכן ילדי המכינה למדו על מצוות הפרשת חלה והכנת חלות לשבת.

